CZU: 343.343.6(478) **DOI: 10.5281/zenodo.8218794**

PREMISE CARE VIZEAZĂ JUSTIFICAREA INCRIMINĂRII INFRACȚIUNII DE ORGANIZARE A MIGRAȚIEI ILEGALE

FRUMUSACHI Victor
doctorand, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin STERE”
ORCID ID: 0000-0002-7167-7700

It is correct that the rules for qualifying a criminal deed within the limits of the criminal normative are to respect certain justifying premises: either the need to provide certain new, sufficiently widespread forms of prejudicial behavior, within the limits of criminal liability; or the need to mitigate criminal liability for certain crimes by creating special rules; or the need to tighten criminal liability for certain crimes, creating special rules.

It is clearly observed that the legislator from the Republic of Moldova did not rely on such justifying premises at the stage of enforcing the article 362[1] of the Criminal Code of the Republic of Moldova. This last fact results mainly from the reality of analyzing the limits of the criminal sanction for the crime of illegal crossing of the state border and the organization of illegal migration, being, tacitly, attested an equal prejudicial degree of the incriminated crimes. However, neither at the initial stage (after the adoption of the rule) nor at this stage, the delimitation between the crime of illegal crossing of the state border and the crime of organizing illegal migration is not clearly justified. If the rules provide for the same sanction limits, the matters of legally qualifying the crime are much more obvious, without making a clear and normative distinction between the general rule and the special rule.

Keywords: *migration, illegal migration, organization of illegal migration, state border.*

Introducere

Articolul științific „**Premise care vizează justificarea incriminării infracțiunii de organizare a migrației ilegale**” include analiza premiselor care confirmă ori infirmă necesitatea de calificare a faptelor de organizare a migrației ilegale în limitele stricte ale normativului penal, punând în vedere, în particular semnificația și conținutul gradului prejudiciabil al acestor fapte supuse răspunderii juridice. În raport cu scopul publicației, au fost trasate următoarele obiective:

- identificarea și analizare unor opinii pro și contra necesității de incriminare a infracțiunilor de organizare a migrației ilegale;

- stabilirea particularităților incriminării infracțiunii de organizare a migrației ilegale în aspect evolutiv.

Scopul și obiectivele trasate au fost materializate prin operarea mai multor metode și procedee științifice, principalele fiind: metoda logică, metoda istorică (procedeul științific al analizei istorico-comparative), metoda sistematică, metoda comparată etc.

În fapt, creșterea eficienței de combatere a infracțiunilor legate de organizarea migrației ilegale nu se identifică în mod obligatoriu prin completarea legislației penale cu norme noi. Cu toate acestea, cerințele referitoare la criminalizare pot fi luate în vedere prin adoptarea unor limite normative noi sau modificarea textului legilor deja adoptate. Ca efect, incriminarea infracțiunii de organizare a migrației ilegale, în conformitate cu art. 362^1 CP RM și potrivit textului lansat la etapa anului 2005, nu era, în opinia noastră, suficient de justificată.

Conținut de bază

Elemente evolutive. Varianta inițială a CP RM, adoptată la 18 aprilie 2002, punea în evidență infracțiunea de trecere ilegală a frontierei de stat (art. 362 CP RM), care prevedea următorul text normativ:

Varianta tipică a infracțiunii (*infracțiune mai puțin gravă*) punea în evidență *trecerea ilegală a frontierei de stat a Republicii Moldova*, fiind pasibilă, în mod alternativ, de o pedeapsă principală în formă de amendă în mărime de până la 400 unități convenționale sau închisoare de la 1 la 3 ani.

Legea penală, pe baza art. 362 alin. (2)-(3) CP RM, prevedea și variante agravante/*deosebit de agravante* ale infracțiunii, în particular:

- săvârșirea infracțiunii **repetat** (art. 362 alin. (2) CP RM), fiind pasibilă de o pedeapsă principală în formă de amendă în mărime de la 300 la 600 unități convenționale, alternativă închisorii de la 2 la 5 ani (*infracțiune mai puțin gravă*);

- *săvârșirea infracțiunii însoţite de **violenţă*** (art. 362 alin. (3) lit. a) CP RM);
- *săvârşire infracțiunii **cu aplicarea armei*** (art. 362 alin. (3) lit. b) CP RM),

aceste ultime variante deosebit de agravante fiind pasibile de o pedeapsă penală sub forma închisorii pe un termen de la 3 la 8 ani (*infracțiune gravă*).

Art. 362 alin. (4) CP RM reglementa situația de neextindere a reglementărilor vizate de această normă în cazul *cetăţenilor străini veniți în Republica Moldova, fără paşaportul stabilit sau fără autorizaţie, pentru a se folosi de dreptul de azil acordat de Constituția Republicii Moldova, precum şi asupra persoanelor care sunt victime ale traficului de fiinţe umane*.

Operând cu anumite elemente ale ipotezei normei penale aferente art. 362 CP RM, stabilim faptul că infracțiunea prevăzută de art. 362 alin. (1) CP RM, fiind catalogată de către legiuitor ca fiind una ușoară (art. 16 alin. (2) CP RM), nu supunea răspunderii penale și pedepsei penale (art. 26 alin. (2) CP RM) pregătirea de

infracțiune (*înţelegerea prealabilă de a săvârşi o infracţiune, procurarea, fabricarea sau adaptarea mijloacelor ori instrumentelor, sau crearea intenţionată, pe altă cale, de condiţii pentru săvârşirea ei dacă, din cauze independente de voinţa făptuitorului, infracţiunea nu şi-a produs efectul* [1]).

De asemenea, se constata faptul că infracțiunea era susceptibilă de a avea tentativă de infracțiune și să fie comisă prin participație complexă. Potrivit art. 83 CP RM, organizatorul, instigatorul şi complicele la infracţiunea de trecere ilegală a frontierei de stat a Republicii Molova se sancţiona în baza pedepsei prevăzute de art. 362 CP RM, ținându-se cont de contribuţia fiecărui participant la săvârşirea infracţiunii, precum şi de prevederile art. 75 CP RM.

Prin Legea nr. 376/2005 (în vigoare la 31 ianuarie 2006), Parlamentul Republicii Moldova a introdus în acțiunea normativului penal art. 362^1 CP RM (Organizarea migrațiunii ilegale), care prevedea următorul text: [2]

Varianta tipică a infracțiunii (*infracțiune mai puțin gravă*) pune în evidență *organizarea*, în scop de profit, a intrării şi/sau şederii ilegale pe teritoriul unui stat a persoanei care nu este cetăţean sau rezident al acestuia, săvârşită prin:

a) confecţionarea, deţinerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale false;

b) eliberarea sau obţinerea documentelor în mod ilegal ori printr-o declaraţie falsă;

c) folosirea documentelor oficiale de către o altă persoană decât titularul legitim,

fiind pasibilă, în mod alternativ, de o pedeapsă în formă de amendă în mărime de la 300 la 500 de unităţi convenţionale sau închisoare de la 1 la 3 ani (pedepse principale), cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcţii sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 3 ani (pedeapsă complementară), iar pentru persoana juridică - amendă în mărime de la 1000 la 2000 de unităţi convenţionale, cu privarea de dreptul de a desfăşura o anumită activitate, sau cu lichidarea întreprinderii.

Legea penală, punând în evidență art. 362^1 alin. (2)-(3) CP RM, prevedea și variante agravante/*deosebit de agravante* ale infracțiunii, în particular:

- săvârșirea infracțiunii **repetat** (art. 362^1 alin. (2) lit. a) CP RM),
- săvârșirea infracțiunii **asupra a două sau mai multor persoane** (art. 362^1 alin. (2) lit. b) CP RM),
- săvârșirea infracțiunii **de două sau mai multe persoane** (art. 362^1 alin. (2) lit. c) CP RM),

fiind pasibile de o pedeapsă în formă de amendă în mărime de la 500 la 800 de

unități convenționale sau închisoare de la 3 la 5 ani (*pedepse principale*), cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 3 ani (*pedeapsă complementară*), pentru persoana juridică - amendă în mărime de la 2000 la 3000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea întreprinderii (art. 362^1 alin. (2) CP RM – *infracțiune mai puțin gravă*);

- săvârșirea infracțiunii **de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală** (art. 362^1 alin. (3) lit. a) CP RM);
- săvârșirea infracțiunii care **s-a soldat cu daune în proporții deosebit de mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice** (art. 362^1 alin. (3) lit. b) CP RM),

fiind pasibile de o pedeapsă în formă de amendă în mărime de la 800 la 1000 de unităţi convenţionale sau închisoare de la 5 la 7 ani (*pedepse principale alternative*), cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcţii sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani (*pedeapsă complementară*), pentru persoana juridică - amendă în mărime de la 3000 la 5000 de unităţi convenţionale, cu privarea de dreptul de a desfăşura o anumită activitate, sau cu lichidarea întreprinderii (art. 362^1 alin. (3) CP RM – *infracțiune gravă*).

Prin Legea nr. 193/2008 (în vigoare la 21 octombrie 2008) [3], Parlamentul Republicii Moldova modifică:

a) titlul art. 362^1 CP RM: din ***Organizarea migrațiunii ilegale*** în ***Organizarea migrației ilegale,***

și

b) dispoziția art. 362^1 alin. (1) CP RM, acest text fiind completat cu următorul conținut: „*organizarea, în scopul obţinerii, direct sau indirect, a unui folos financiar sau material, a intrării, şederii, tranzitării ilegale a teritoriului statului sau a ieşirii de pe acest teritoriu a persoanei care nu este nici cetăţean, nici rezident al acestui stat*”.

Adică, în fapt, varianta tipică este reformulată, prin excluderea unor modalități normative de manifestare obiectivă a infracțiunii de organizare a migrației ilegale, în speță, prin excluderea concretizărilor precum că incriminarea infracțiunii de organizare a migrației ilegale să fie săvârșită prin confecţionarea, deţinerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale false; eliberarea sau obţinerea documentelor în mod ilegal ori printr-o declaraţie falsă; folosirea documentelor oficiale de către o altă persoană decât titularul legitim.

Ulterior,

- prin Legea nr. 277/2008 (în vigoare la 24 mai 2009) [4], art. 362^1 alin. (2) lit. a) CP RM, adică varianta agravantă a infracțiunii de organizare a migrației ilegale –

săvârșirea infracțiunii în mod **repetat** – *este exclusă*,

- prin Legea nr. 20/2013 (în vigoare la 29 martie 2013), art. 362^1 CP RM a fost completat alin. (4) cu următorul cuprins: „*Victima migraţiei ilegale este absolvită de răspundere penală pentru faptul intrării, şederii, tranzitării ilegale a teritoriului statului sau al ieşirii de pe acest teritoriu, precum şi pentru faptele de deţinere şi folosire a documentelor oficiale false în scopul organizării migraţiei sale ilegale*” [5],

- prin Legea nr. 270/2013 (în vigoare la 10 decembrie 2013), art. 362^1 alin. (2) CP RM se completează cu lit. d), care are următorul cuprins: „*de o persoană publică, de o persoană cu funcţie de răspundere, de o persoană cu funcţie de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcţionar internaţional*” [6],

- prin Legea nr. 207/2016 (în vigoare la 7 noiembrie 2016), în sancțiunea art. 362^1 alin. (1) CP RM, textul „de la 300 la 500” se substituie cu textul „de la 650 la 850”, iar textul „de la 1000 la 2000” – cu textul “de la 2000 la 3000”; în sancțiunea art. 362^1 alin. (2) CP RM, textul „de la 500 la 800” se substituie cu textul „de la 850 la 1150”, iar textul „de la 2000 la 3000” – cu textul „de la 3000 la 4000”; în sancțiunea art. 362^1 alin. (3) CP RM, textul „de la 800 la 1000” se substituie cu textul „de la 1150 la 1350”, iar textul „de la 3000 la 5000” – cu textul “de la 4000 la 6000” [7].

După cum menționează, pe bună dreptate, autorii O. IAKIMOV și S. IAKIMOVA, criminalizarea unor fapte prejudiciabile în limitele normativului penal urmează să fie la maxim justificată, echilibrată și corectă, fiind calificate (incluse în aceste limite) infracționale și pasibile de pedeapsă penală doar acele comportamente prejudiciabile, care prezintă pericol social [8, p. 78-80].

Potrivit art. 15 CP RM, *gradul prejudiciabil al infracțiunii se determină conform semnelor care caracterizează elementele infracțiunii: obiectul, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă* [1].

Autorii V. BERLIBA și I. UNGUREAN, făcând referire la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, invocă faptul că Curtea Europeană, în jurisprudența sa, a statuat că noțiunea de „lege”, prevăzută de art. 7 din CEDO, implică respectarea cerințelor **calitative**, îndeosebi cele privind **accesibilitatea** și **previzibilitatea** (Cauza Del Río Prada c. Spania (Hotărârea din 21 octombrie 2013, pct. 91)) [9, p. 7; 10].

Mai mult decât atât, după cum consemnează autorii citați, legea internă pertinentă care înglobează atât dreptul scris, cât și pe cel nescris, trebuie să fie formulată cu o precizie suficientă pentru a permite persoanelor interesate, care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist, să prevadă într-o măsură rezonabilă consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat (Cauza Wingrove c. Regatul Unit (Hotărârea din 25 noiembrie 1996), Cauza Sunday Times c. Regatul Unit (Hotărârea din 26 aprilie 1979)) [9, p. 8; 11].

Hotărârea Curții Constituționale nr. 13 din 15 mai 2015 (pct. 105 și pct. 108) statuează faptul că art. 23 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși art. 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea Constituțională, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de către autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile. Orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele care disting particularitățile lor [12].

Este adevărat faptul că infracțiunea de organizare a migrației ilegale, prin esența sa, constituie o infracțiune atipică, manifestată obiectiv prin pregătirea infracțiunii de trecere ilegală a frontierei (intrare și/sau ieșire în/din țată), în care se implică nu doar organizatorul infracțiunii, dar și alți participanți, fiind abordată inclusiv în afara modalităților incriminatorii prevăzute de art. 362 alin. (1) CP RM.

La etapa introducerii în textul legii penale a art. 362^1 CP RM (*Legea din 29 decembrie 2005, nr. 376-XVI, intrată în vigoare la 31 ianuarie 2006* [2]) nu era clară necesitatea incriminării acestei norme, fiind lansat un ansamblu de incoerențe și coliziuni normative, în particular:

a) art. 362 alin. (1) CP RM (varianta tipică a infracțiunii de trecere ilegală a frontierei de stat) nu punea în evidență careva modalități normative de manifestare a infracțiunii în variantele ei atipice (norma art. 362 CP RM prevedea, în conținutul ei, doar următorul text - *trecerea ilegală a frontierei de stat a Republicii Moldova*) – pregătire/tentativă de infracțiune, participație la infracțiune etc., fiind dictată necesitatea stabilirii în acest rol a mai multor variante faptice incidente

iar

art. 362^1 alin. (1) CP RM a punctat pe organizarea, în scop de profit, a intrării și/sau șederii ilegale pe teritoriul unui stat a persoanei care nu este cetățean sau rezident al acestuia, săvârșită prin:

- *confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale false*;
- *eliberarea sau obținerea documentelor în mod ilegal ori printr-o declarație falsă*;
- *folosirea documentelor oficiale de către o altă persoană decât titularul legitim*;

b) art. 362^1 CP RM nu era perfect dimensionat la incriminarea și sancționarea infracțiunilor prevăzute de art. 362 CP RM, pe de o parte, și art 332 CP RM și/sau art. 361 CP RM, pe de altă parte;

c) sancțiunea art. 362[1] CP RM și sancțiunea art. 362 CP RM, în varianta tipică de manifestare a infracțiunii, prevedeau absolut aceleași limite de sacționare cu pedeapsa închisorii, fiind puțin diferențiată pedeapsa principală alternativă în forma amenzii;

d) care a fost justificarea reducerii limitelor de pedeapsă penală în cazul trecerii ilegale a frontierei de stat a Republicii Moldova, prin Legea nr. 277 din 18 decembrie 2008 (în vigoare la 24 mai 2009) [4], pe măsură ce nivelul faptelor de asemenea natură a conturat un ritm permanent de majorare, mai cu seamă în perioada acestor modificări operate [4].

Aceste probleme, de principiu, au rămas în vigoare, fiind unele înlocuite cu altele.

Operând cu această incriminare adoptată de către legiuitorul Republicii Moldova în anul 2005, se atesta, poate, faptul că într-adevăr pericolul social al pregătirii infracțiunii de trecere ilegală a frontierei de stat este într-atât de mare, încât legiuitorul a admis o excepție de la regula generală, incriminând pregătirea unei infracțiuni ușoare. Or, posibil că legiuitorul a analizat într-atât de complex gradul și caracterul prejudiciabil al acestei fapte atipice, încât a văzut necesitatea incriminării individuale a acestei pregătiri a unei infracțiuni ușoare [8, p. 78-80].

În acest context, această pregătire de infracțiune a trecerii ilegale a frontierei de stat, deși era acoperită de normativul penal și până la intrarea în vigoare a normei prevăzute de art. 362[1] CP RM, în baza art. 26 alin. (2) CP RM nu era supusă răspunderii și pedepsei penale, deoarece era o infracțiune ușoară (art. 362 alin. (1) CP RM). Nu era admisă această liberare, însă, și în raport cu variantele agravante ale infracțiunii de trecere ilegale a frontierei de stat a Republicii Moldova (art. 362 alin. (3) CP RM), aceasta din urmă fiind catalogată ca o infracțiune gravă.

Susținem pe deplin faptul că o corespundere mai semnificativă se impune pentru facilitarea asistenței reciproce, procedurilor de transmitere sau confiscare, dar acest fapt nu devine necesar, dacă întreg diapazonul faptelor prevăzute de convenție devine pasibil de răspundere și pedeapsă penală [13, p. 35; 14, p. 275; 15, p. 357; 16, p. 442].

Este adevărat că toate faptele prejudiciabile, cu caracter prohibitiv, urmează să fie tratate de către state din perspectiva unei infracțiuni. Se menționează expres faptul că excepția poate fi acordată dispozițiilor referitoare la persoanele juridice, inclusiv structurile corporative, răspunderea cărora poate fi juridico-penală, contravențională sau civilă, în dependență de principiile adoptate și recunoscute la nivel național [13, p. 35-36]. Anume în acest sens, răspunderea penală a persoanei juridice pentru organizarea migrației ilegale este reglementată selectiv, o mare parte

din statele lumii neabordând normativ această problemă.

Creșterea eficienței de combatere a infracțiunilor transnaționale nu se identifică în mod obligatoriu, concretizează autorul A. PEHOV, în completarea legislației penale cu norme noi, dar mai degrabă în perfecționarea sistematică a normativului penal în vigoare, prin oferirea unor detalizări normative bine diferențiate [19, p. 379-393, 437].

Adică, cerințele referitoare la criminalizare pot fi luate în vedere prin adoptarea unor limite normative noi sau modificarea textului legilor deja adoptate. Infracțiunile prevăzute de legislația nou adoptată sau modificată, în baza convenției, coincide, de regulă, denumirii și termenelor utilizate, dar acest ultim fapt nu are o importanță principială [13, p. 35]. În opinia noastră, la prima vedere, incriminarea infracțiunii de organizare a migrației ilegale, în conformitate cu art. 362^1 CP RM și potrivit textului lansat la etapa anului 2005, nu era suficient de justificată, legiuitorul admițând o redundanță (*supraabundență inutilă* [17]) textuală [18, p. 9-10].

Este corect, că regulile de calificare a unei fapte penale în limitele nomativului penal, urmează să respecte anumite premise justificative:

- necesitatea de a prevedea anumite forme noi, suficient de răspândite, ale comportamentului prejudiciabil, în limitele răspunderii penale;
- necesitatea de a atenua răspunderea penală pentru unele infracțiuni, creându-se norme speciale;
- necesitatea de a înăspri răspunderea penală pentru unele infracțiuni, creându-se norme speciale.

Se observă clar că legiutorul din RM nu s-a bazat pe asemenea premise justificative la etapa includerii în acțiune a art. 362^1 CP RM. Acest ultim fapt rezultă mai cu seamă din realitatea analizei limitelor sancționării penale pentru infracțiunea de trecere ilegală a frontierei de stat și organizarea migrației ilegale, fiind, tacit, atestat un același grad prejudiciabil al infracțiunilor incriminate.

Or, la delimitarea în două părți (tipică și atipică) a unuia și aceluiași element material al infracțiunii (trecerea ilegală a frontierei de stat), legiuitorul a invocat o aceeași răspundere penală, prin prisma limitelor evidențiate [8, p. 78-80] (cu mici excepții, în particular legate de răspunderea penală a persoanei juridice în cazul infracțiunii de organizare a migrației ilegale, precum și limitele amenzii aplicabile persoanelor fizice).

Devine evident, deci, faptul că, de multe ori, textul unor acte internaționale (convenții, tratate etc.) sunt preluate de către legiuitorul național „text cu text”, fără a le adapta la anumite particularități sistemice și sistematice care rezultă din conținutul legislației naționale. Pe această cale, este iminent contextul că legiuitorul urmează să

valorifice anume esența și spiritul convenției, dar nu pur și simplu să transmită textul actului internațional sau să-l includă pe deplin în textul normativului nou adoptat sau modificat. Or, legiuitorul trebuie să se bazeze pe faptul că noile reglementări să corespundă unor baze și principii, care rezultă din legislația națională [13, p. 36]. Anume acest moment va indica la excluderea unor coliziuni, incoerențe și incertitudini legate de interpretarea și aplicarea corectă a normativului în vigoare, precum și să se excludă posibilitatea de a fi recunoscute aceste dispoziții neconstituționale [13, p. 36].

Legiuitorul a inclus art. 362^1 CP RM – organizarea migrației ilegale - în acelai grup generic de infracțiuni cu cea de trecere ilegală a frontierei de stat, aceste norme fiind chiar consecutive, fapt care oferă temei de a identifica un caracter de omogenitate mai evident. Dar, nici la etapa inițială (după adoptarea normei), și nici la această etapă, nu este clar justificată delimitarea între infracțiunea de trecere ilegală a frontierei de stat și infracțiunea de organizare a migrației ilegale (autorul M. Megherea le nominalizează prin categoria generică de *infracțiuni care afectează regimul frontierei de stat* [20, p. 75]). În cazul în care normele prevăd aceleași limite de sancționare, problemele de calificare juridică a infracțiunii sunt mult mai evidente, nefăcându-se distincție clară și normativă între norma generală și norma specială [8, p. 78-80].

Problemele au devenit mult mai multe, după operarea modificărilor în textul art. 362 alin. (1) CP RM, când, prin Legea nr. 277/2008 [4], această normă a fost modificată în felul următor:

sintagma „*trecerea ilegală a frontierei de stat a Republicii Moldova*” a fost înlocuită cu sintagma „*trecerea frontierei de stat a Republicii Moldova, eludându-se controlul de frontieră sau tăinuindu-se de el*”,

iar ulterior, prin Legea nr. 304/2012, această sintagmă din art 362 alin. (1) CP RM a căpătat un alt text normativ:

cuvintele „*eludându-se controlul de frontieră sau tăinuindu-se de el*” au fost substituie cu cuvintele „*prin eludarea sau sustragerea de la controlul efectuat la trecerea acesteia*” [21].

Or, la etapa includerii în acțiune normativă a art. 362^1 CP RM, infracțiunea de trecere ilegală a frontierei de stat nu punea în evidență anumite modalități normative de comitere a acesteia (în particular eludarea controlului de frontieră sau sustragerea de la controlul efectuat la trecerea acesteia), iar infracțiunea de organizare a migrației ilegale, care presupune inclusiv organizarea intrării și/sau ieșirii în/din țară făcea alegație anume la asemenea anumite modalități. La etapa actuală anume trecerea ilegală a frontierei de stat (art. 362 alin. (1) CP RM) indică, însă, la anumite modalități

normative de manifestare obiectivă a infracțiunii, iar organizarea acestei treceri (intrare și/sau ieșirea în/din țară) nu se evidențiază prin asemenea modalități. În fapt, însuși trecerea ilegală a frontierei de stat nu este pasibilă de răspundere penală decât dacă este comisă prin eludarea controlului la frontieră sau sustragerea de la controlul efectuat la trecerea acesteia, iar pregătirea (organizarea intrării și/sau ieșirii) infracțiunii de trecere ilegală a frontierei de stat de către cetățenii străini sau apatrizi să fie supusă răspunderii penale, fără antrenarea identificării unor limite prescrise ale modalităților de trecere ilegală a frontierei de stat.

Concluzii

- În cazul în care normele prevăd aceleași limite de sancționare, problemele de calificare juridică a infracțiunii sunt mult mai evidente, nefăcându-se distincție clară și normativă între norma generală și norma specială.
- Incriminarea infracțiunii de organizare a migrației ilegale, în conformitate cu art. 362^1 CP RM și potrivit textului lansat la etapa anului 2005, nu era suficient de justificată, legiuitorul admițând o redundanță (*supraabundență inutilă*) textuală.
- Regulile de calificare a unei fapte penale în limitele nomativului penal, urmează să respecte anumite premise justificative: necesitatea de a prevedea anumite forme noi, suficient de răspândite, ale comportamentului prejudiciabil, în limitele răspunderii penale; necesitatea de a atenua răspunderea penală pentru unele infracțiuni, creându-se norme speciale; necesitatea de a înăspri răspunderea penală pentru unele infracțiuni, creându-se norme speciale. Se observă clar că legiutorul din RM nu s-a bazat pe asemenea premise justificative la etapa includerii în acțiune a art. 362^1 CP RM.
- La etapa actuală anume trecerea ilegală a frontierei de stat (art. 362 alin. (1) CP RM) indică la anumite modalități normative de manifestare obiectivă a infracțiunii, iar organizarea acestei treceri (intrare și/sau ieșirea în/din țară) nu se evidențiază prin asemenea modalități.

Referințe:

1. Lege. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18.04.2002 (în vigoare 12.06.2003). Republicat în: MO al RM nr. 72-74, art. 195, din 14.04.2009. În: MO al RM nr. 128-129, art. 1012, din 13.09.2002.
2. Legea pentru modificarea şi completarea unor acte legislative din 29 decembrie 2005, nr. 376-XVI (în vigoare la 31 ianuarie 2006). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 31 ianuarie 2006, nr. 20.
3. Legea pentru modificarea şi completarea unor acte legislative din 26 septembrie 2008, nr. 193-XVI (în vigoare la 21 octombrie 2008). În: Monitorul Oficial al

Republicii Moldova din 21 octombrie 2008, nr. 189.
4. Legea pentru modificarea şi completarea Codului penal al Republicii Moldova din 18 decembrie 2008, nr. 277-XVI (în vigoare la 24 mai 2009). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 24 februarie 2009, nr. 41-44.
5. Legea pentru completarea articolului 362^1 din Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 din 1 martie 2013, nr. 20 (în vigoare la 29 martie 2013). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 29 martie 2013, nr. 64-68.
6. Legea pentru modificarea şi completarea unor acte legislative din 7 noiembrie 2013, nr. 270 (în vigoare la 10 decembrie 2013). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 10 decembrie 2013, nr. 290.
7. Legea pentru modificarea şi completarea unor acte legislative din 29 iulie 2016, nr. 207 (în vigoare la 7 noiembrie 2016). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 28 octombrie 2016, nr. 369-378.
8. ЯКИМОВ, О., ЯКИМОВА, С. Организация незаконной миграции: проблемы уголовной ответственности. În: Уголовное право, 2005, nr. 1, p. 78-80.
9. BERLIBA, V., UNGUREAN, I. Statul de drept și supremația legii în Republica Moldova prin prisma drepturilor fundamentale absolute prevăzute de art. 3 și art. 7 din CEDO. 10 p. [Accesat 25.04.2020]. Disponibil: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3517165
10. Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Marea Cameră. Hotărârea din 21 octombrie 2013. Cauza Del Río Prada împotriva Spaniei (cererea nr. 42750/09) Strasbourg [Accesat 02.03.2020]. Disponibil: http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/cedo/Del-Rio-Prada-%C3%Aempotriva-Spaniei.pdf
11. Sunday Times contra Marea Britanie - Libertatea de exprimare. Conditii de aplicare. CEDO, Plenul, hotărârea din 26 aprilie 1979, 6538/74 [Accesat 02.03.2020]. Disponibil: https://jurisprudentacedo.com/Sunday-Times-contra-Marea-Britanie-Libertatea-de-exprimare-Conditii-de-aplicare.html
12. Hotărârea pentru controlul constituţionalităţii Legii nr. 261 din 1 noiembrie 2013 cu privire la Colegiul Medicilor din Republica Moldova (Sesizarea nr.16a/2014) din 15 mai 2015, nr. 13 **[**Accesat 25.04.2020]. Disponibil: http://www.constcourt.md/public/ccdoc/hotariri/ro-h1315052015ro0d4ab.pdf
13. UNODC. Управление ООН по наркотикам и преступности. Руководство для законодательных органов по осуществлению Конвенции Организации Объединенных Наций против транснациональной организованной преступности (233 p.), p. 1-233 [Accesat 06.02.2020]. Disponibil: https://www.unodc.org/pdf/crime/legislative_guides/05%20Russian%20Legislative%20guide_Firearms%20Protocol.pdf
14. Руководство для законодательных органов по осуществлению Протокола о предупреждении и пресечении торговли людми, особенно женщинами и

детьми, и наказание за нее, дополняющего Конвенцию Организации Объединенных Наций против транснациональной организованной преступности. Часть вторая (111 p.), p. 273-349 [Accesat 06.02.2020]. Disponibil: https://www.un.org/ru/events/11thcongress/part2.pdf

15. Руководство для законодательных органов по осуществлению Протокола против незаконного ввоза мигрантов по суше, морю и воздуху, дополняющего Конвенцию Организации Объединенных Наций против транснациональной организованной преступности. Часть третья (132 p.), p. 335-436 [Accesat 06.02.2020]. Disponibil: https://www.un.org/ru/events/11thcongress/part3.pdfdf
16. Руководство для законодательных органов по осуществлению Протокола против незаконного изготовления и оборота огнестрельного оружия, его составных частей и компонентов, а также боеприпасов к нему, дополняющего Конвенцию Организации Объединенных Наций против транснациональной организованной преступности. Часть четвертая (269 p.), p.441-564 [Accesat 06.02.2020]. Disponibil: https://www.unodc.org/pdf/crime/legislative_guides/05%20Russian%20Legislative%20guide_Firearms%20Protocol.pdf
17. DEX-online. [Accesat 25.04.2020] Disponibil: https://dexonline.ro/definitie/redundanta
18. КОРОБЕЕВ, А. Уголовно-правовая политика: проблема обоснованности запретов в Уголовном кодексе Российской Федерации 1996 г. În: Materialele Conferinței științifico-practice cu genericul Предмет уголовного права и его роль в формировании уголовного законодательства Российской Федерации. Sub redacția autorului Б. Разгильдиев. Саратов: Издательство СГАП, 2002, p. 9-10.
19. ПИХОВ, А. Теоретические основы противодействия транснациональной преступности. Диссертация на соискание ученой степени доктора юридических наук. Краснодар: 2017. 488 p. [Accesat 05.03.2020]. Disponibil: https://www.dissercat.com/content/teoreticheskie-osnovy-protivodeistviya-transnatsionalnoi-prestupnosti/read
20. MEGHEREA, M. Infracțiuni care afectează regimul frontierei de stat a Republicii Moldova. Teză de doctorat. Chișinău: USM, 2018. 175 p. [Accesat 01.03.2020]. Disponibil:http://www.cnaa.md/files/theses/2018/54168/marin_meghera_thesis.pdf
21. Legea pentru modificarea şi completarea unor acte legislative din 26 decembrie 2012, nr. 304 (în vigoare la 5 martie 2013), care asigură transpunerea dispoziţiilor articolului 4 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr.810/2009 al Parlamentului European şi al Consiliului din 13 iulie 2009 privind instituirea unui Cod comunitar de vize (Codul de vize). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 5 martie 2013, nr. 48.